

Lausunto koskien valtion väyläverkon investointiohjelmaa vuosille 2024-2031

KH 20.02.2023 § 49
3033/00.04.00/2023

Valmistelija

Kehitysjohdaja Sampo Kangastalo 040 764 0559

Väylävirasto on laatinut osana Valtakunnallisen liikennejärjestelmäsuunnitelman (Liikenne 12) toimeenpanoa järjestyksessään kolmannen valtion väyläverkon 8-vuotisen investointiohjelman. Investointiohjelmassa esitetään lähivuosien tärkeimmät liikenneinfrahankkeet. Väylävirasto päivittää investointiohjelman vuosittain. Vuosia 2024–2031 koskeva investointiohjelma on Väyläviraston tietoon perustuva ehdotus uusien rata-, maantie- ja vesiväylähankkeiden toteuttamisesta ja niiden vaikutuksista. Eduskunta päättää investointiohjelman kehittämishankkeiden toteuttamisesta. Investointiohjelman toteutumista seurataan vuosittain ja seurannan tuloksia hyödynnetään investointiohjelman vuosittaisessa päivityksessä.

Liikenne 12 -suunnitelma määrittelee myös investointiohjelman taloudellisen kehyksen. Väyläverkon investointiohjelma sisältää kehittämishankkeita, isoja peruskorjaushankkeita ja hankekokonaisuuksia sekä pienempiä parantamishankkeita. Investointiohjelma sisältää myös EU:n tuella tai yhdessä kaupunkiseutujen tai elinkeinoelämän kanssa rahoitettavia hankkeita. Investointiohjelman uusiin kehittämisinvestointeihin on käytettävissä noin 3 mrd. euroa. Tästä rahoituksesta kohdistuu maanteille noin 1,2 mrd. euroa, rautateille noin 1,6 mrd. euroa ja vesiväylille noin 0,2 mrd. euroa. Investointiohjelman rahoituksen toteutuminen riippuu kehys- ja talousarviopäätöksistä.

Vaikutusten arviointi on ollut osa investointiohjelman valmistelua ja siihen liittyvää tietoon pohjautuvaa päätöksentekoa. Investointiohjelma on kehitetty jatkuvasti arvioinnin perusteella tavoiteltuun suuntaan. Investointiohjelmaa muodostettaessa on hyödynnetty vaikutusten arviointia, jolloin arvioinnissa tuotettava tieto tukee hankkeiden priorisointia ja sen läpinäkyvyyttä. Investointiohjelman kokonaisvaikutusten arvioinnissa nostetaan esiin vaikutusketjut sekä eri näkökulmien riippuvuussuhteet ja sitä kautta tehdään johtopäätökset investointiohjelman kokonaisvaikutuksista. Investointiohjelman vaikutusten arviointi ei sisällä rakentamisen aikaisia vaikutuksia.

Investointiohjelma mahdollistaa elinkeinoelämän kuljetusten kustannustehokkuuden ja ennakoitavuuden paranemisen. henkilöliikenteen matka-ajat lyhenevät ja ennakoitavuus, sujuvuus sekä turvallisuus paranevat. Investointiohjelman suorat ilmastovaikutukset ovat pieniä, mutta kuljetusten tehokkuuden parantuminen ja mahdolliset siirtymiset kulkumuodosta toiseen vähentävät pidemmällä aikavälillä ilmastopäästöjä.

Väylävirasto on tehnyt säännöllistä yhteistyötä alueellisten Elinkeino-, liikenne ja ympäristökeskusten kanssa sekä keskustellut laajasti asiakkaiden ja sidosryhmien kanssa ohjelman valmisteluun liittyen. ELY-keskukset ovat osallistuneet investointiohjelman valmisteluun alueensa liikennejärjestelmän ja tienpidon asiantuntijoina. Kuntien tarpeet ja näkemykset ovat nousseet esille alueiden ja seutujen liikennejärjestelmätyön kautta.

Väylävirasto pyytää 28.2.2023 mennessä Tornion kaupungilta lausuntoa luonnoksesta valtion väyläverkon investointiohjelmaksi vuosille 2024–2031.

Väylävirasto pyytää avoimella lausuntopyynnöllä vuosittain päivitettävästä investointiohjelmasta lausuntoja, jonka kautta erilaiset vaikutukset ja tieto tulee näkyväksi. Väylävirasto pyytää tarkastelemaan investointiohjelman luonnosta erityisesti seuraavien kysymysten kautta:

1. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön?
2. Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?
3. Miten muuttaisitte investointiohjelmää Liikenne 12 mukaisen liikennemuotokohtaisen talouskehityksen puitteissa ja miten perustelette muutosten paremmat vaikutukset?
4. Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seurantaa?
5. Minkä investointiohjelman ulkopuolisten kohteiden suunnittelua tulisi vaikuttavuuden perusteella edistää lähivuosina investointiohjelman tulevia päivityskierroksia varten?
6. Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmää?

Väylävirasto pyytää toimittamaan lausunnot Lausuntopalvelun kautta, www.lausuntopalvelu.fi.

Tornion kaupungin lausuntoesitys:

1. Onko mielestänne investointiohjelmassa kokonaisuutena onnistuttu vastaamaan sille asetettuihin tavoitteisiin ja muuttuneeseen toimintaympäristöön?

Lausuntokierroksella oleva Valtion väyläverkon investointiohjelma 2024–2031 sisältää seuraavat Tornion kaupungin alueelle sijoittuvat ja kaupungin strategian kannalta tärkeät väylähankkeet:

Rataverkon kehittämishanke

- Lautiosaari-Elijärvi ja Tornio-Röyttä radan peruskorjaus ja sähköistys 19 M€, ehdollinen rahoitusratkaisun löytymiselle, hankekori 1 B

Ratojen perusväylänpidon parantamishanke

- Tornio-itäinen matkustajalaiturin pidentäminen (0,1–0,4 M€ pituudesta riippuen) RP6

Investointiohjelmassa vuosina 2024–2031 toteutukseen ehdolla olevat nimetyt perusväylänpidon parantamishankkeet

- Vt 29 Tornion sillan (L-1614) peruskorjaus, Tornio 4,2 M€

Vesiväylähankkeet, väylien pienten kehittämishankkeiden hankekokonaisuus

- Tornion väylän geometrian parantaminen, noin 2,5 M€ (V2), hankekori 1 A
- Huomionarvoista on myös, että Tornion satama on nousemassa TEN-T asetuksen uudistamisen myötä kattavan verkon satamaksi. Sataman kehittämiseen voidaan hakea tukea asetuksen voimaantulon jälkeen eli arviolta vuonna 2024.

Tornion kaupunki pitää tärkeänä, että valtio edistää em. hankkeiden toteutumista mahdollisimman ripeästi.

2. Ovatko investointiohjelman perustelut vaikutusten kautta tasapuoliset ja selkeät?

Ei lausuntoa

3. Miten muuttaisitte investointiohjelmaa Liikenne 12 mukaisen liikennemuotokohtaisen talouskehityksen puitteissa ja miten perustelette muutosten paremmat vaikutukset?

Ei lausuntoa

4. Miten kehittäisitte investointiohjelman laatimisen prosessia, sen päivittämistä ja seurantaa?

Ei lausuntoa

5. Minkä investointiohjelman ulkopuolisten kohteiden suunnittelua tulisi vaikuttavuuden perusteella edistää lähivuosina investointiohjelman tulevia päivityskierroksia varten?

Investointiohjelmaan tulee sisällyttää Tornio-Kolari radan sähköistys ja kapasiteetin parantaminen (mm. kohtauspaikkojen lisääminen) sekä valtatie 21 Tornio-Kilpisjärvi maantien perusparannus koko pituudeltaan. Länsi-Lapin rautatie- ja maantieyhteydet ml. yhteydet Ruotsiin ja Norjaan ovat tärkeitä alueen elinkeinoelämälle sekä koko maan huoltovarmuudelle.

Tornion kaupunki on käynnistänyt yleiskaavaselvityksen valtatie 29:n (Kemi-Tornio moottoritie) vaikutusalueella olevan Kyläjoki-Laivaniemi alueen kehittämisestä vihreän siirtymän investointitarpeisiin. Tornion voimassa olevan yleiskaavan mukaiset moottoritien liittymärampit tulisi toteuttaa viimeistään yritysalueen rakentamisen yhteydessä Laivajärven kylän kohdalle.

Röyttän suurteollisuusalueen ja sataman läheisyydessä olevaan Arctio teollisuuspuistoon on sijoittumassa tulevana vuosina uutta yritystoimintaa, josta seurannee myös Röyttän satamaan uusia kehittämis- ja investointitarpeita. Valmisteleina oleva Röyttän sataman TEN-T status mahdollistaa CEF-rahoituksen hyödyntämisen sataman toimintojen kehittämisessä arviolta vuoden 2024 jälkeen. Tornion kaupunki pitää tärkeänä, että tätä rahoitusmahdollisuutta myös hyödynnetään valtion taholta aktiivisesti.

Lisäksi Tornion kaupunki pitää tärkeänä, että kaupungin keskustassa olevaa ratapihaa kehitetään Laurila-Tornio-Haaparanta sähköistyshankkeen valmistuttua ja varmistetaan rajakaupungin ratapihan kehittämisen edellytykset huoltovarmuuden sekä tavara- ja henkilöliikenteen tarpeisiin myös tulevaisuudessa.

6. Miten muuten haluatte kommentoida investointiohjelmaa?

Ei lausuntoa

Esittelijä

Kaupunginjohtaja Kujala Jukka

Päätösehdotus

Hyväksytään annettu lausunto toimitettavaksi lausuntopalvelun kautta Väylävirastolle.

Päätös

Hyväksyttiin.
